

Kırıkkale Üniversitesi Veteriner Fakültesinin kuruluşu ve tarihsel gelişimi

Özgül Küçükaslan*, Nigar Yerlikaya**

Öz: Türkiye’de veteriner hekimlik eğitimi 1970 yılına kadar Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi’nde sürdürülmüş o tarihten itibaren 19’u aktif olmak üzere 27 veteriner fakültesi açılmıştır. Bu fakültelerden biri olan Kırıkkale Üniversitesi Veteriner Fakültesi 12. fakülte olarak 1992 yılında kurulmuş ve 1998 yılında 31 öğrenci ve 12 akademisyen ile eğitim-öğretime başlamıştır. Fakülteden 2012 yılına kadar 272 veteriner hekim yetiştirilmiştir; lisansüstü programlarından 31 mezun verilmiştir. Araştırma ve uygulama faaliyetleri ile bölge hayvancılığına hizmet sunulmuştur. Bu çalışma Kırıkkale Üniversitesi Veteriner Fakültesinin tarihsel gelişimini genel hatlarıyla ortaya koymak amacıyla gerçekleştirilmiştir.

Anahtar kelimeler: Kırıkkale Üniversitesi, Veteriner Fakültesi, veteriner hekimliği tarihi

The establishment and historical development of Kırıkkale University Faculty of Veterinary Medicine

Abstract: Veterinary education in Turkey was continued at Ankara University Faculty of Veterinary Medicine until 1970, since then, 27 faculties have opened as 19 of them are active. As a 12th faculty Kırıkkale University Faculty of Veterinary Medicine was founded in 1992 and began education with 31 students and 12 academic staff in 1998. Faculty trained 272 veterinarians and also 31 veterinarians

graduated from post graduated programs until 2012. Application and research activities of the faculty have been serving animal husbandry in theregion. This study was aimed at providing general information about the historical development of Kırıkkale University Veterinary Faculty.

Key words: Kırıkkale University, Faculty of Veterinary Medicine, veterinary history

Giriş

Türkiye’de veteriner hekimliği tarihi araştırmaları kapsamında gerçekleştirilen veteriner okullarının tarihsel gelişimleri makale ya da doktora çalışması olarak ele alınmış; bu çerçevede ulaşılabilen ilk örnek Suphi Edhem tarafından 1918 yılında verilmiştir(11). Türkiye’de veteriner hekimliği eğitim-öğretimi, 1842 yılında İstanbul’da Askeri Veteriner Okulunun açılmasıyla başlamıştır. Bu Okul, 1921’de Sivil Veteriner Okulu (1889) ile birleştirilmiş ve 1933’te Ankara’da kurulan Yüksek Ziraat Enstitüsüne ‘fakülte’ olarak nakledilmiştir (5,6). Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi 1970 yılına kadar kendi alanında tek yükseköğretim kurumu olma niteliğini korumuştur (9,10). İzleyen yıllarda (1970-2013) yeni açılanlarla birlikte ülkede eğitim-öğretim etkinliklerini sürdüren veteriner fakültesi sayısı 19’a ulaşmıştır (2,3).

* Yrd. Doç. Dr. Dicle Üniversitesi Veteriner Fakültesi Veteriner Hekimliği Tarihi ve Deontoloji Anabilim Dalı, Diyarbakır.

** Arş. Gör. Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi Veteriner Hekimliği Tarihi ve Deontoloji Anabilim Dalı, Ankara.

Bu çalışma, Türkiye’de veteriner hekimliği alanında 12.fakülte olarak eğitim-öğretime başlayan Kırıkkale Üniversitesi (KÜ) Veteriner Fakültesinin kuruluşundan günümüze kadar olan tarihsel gelişimini ortaya koyarak konuyla ilgili mevcut literatüre katkı sağlamak amacıyla gerçekleştirilmiştir.

Gereç ve Yöntem

Araştırmanın ana gerecini, KÜ Veteriner Fakültesi Dekanlığı Arşivi ve Öğrenci İşleri Bürosundan; Sağlık Bilimleri Enstitüsü Arşivinden ve Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi Veteriner Hekimliği Tarihi ve Deontoloji Anabilim Dalı Arşiv ve Kütüphanesinden sağlanan doküman oluşturmuştur. Konuyla ilgili kitap, dergi ve makalelerden de yararlanılmış; ayrıca, KÜ Veteriner Fakültesinde görev yapan öğretim üyeleri ile yüz yüze görüşmeler ile de bilgi toplanmıştır. Elde edilen orijinal belge ve kaynaklar incelendikten sonra, konu kronolojik olarak yazıya aktarılarak tartışılmıştır.

Bulgular

KÜ Veteriner Fakültesinin kuruluş süreci ve ilk yılları

Kırıkkale Üniversitesi 3837 sayılı Kanun¹ uyarınca dört fakülteli (Fen-Edebiyat, Veteriner Fakültesi, Mühendislik, İktisadi ve İdari Bilimler Fakülteleri) olarak 1992 yılında ku-

rulmuştur. Bu fakültelerden biri olan Veteriner Fakültesi, 1998-1999 Eğitim-Öğretim yılında faaliyete geçirilmiştir². Kurucu Dekan olarak Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi Besin Hijyeni ve Teknolojisi Anabilim Dalı (AD) emekli öğretim üyesi Prof. Dr. Burhan Dinçer (Şekil 1) görevlendirilmiştir³. Fakültenin ilk eğitim-öğretim yılında oluşturulan Yönetim Kurulunda Prof. Dr. Burhan Dinçer, Prof. Dr. Ersin İstanbulluoğlu, Doç. Dr. Ö. Hakan Muğlalı, Doç. Dr. Taner Pamukçu, Doç. Dr. Nalan Kabakçı ve Yrd. Doç. Dr. A. Arzu Yiğit yer almışlardır^{4,5}.

Şekil 1. Fakültenin İlk Dekanı Prof. Dr. Burhan Dinçer.

Figure 1. The first Dean of the Faculty, Prof. Dr. Burhan Dinçer.

Prof. Dr. Ertuğrul Elma; KÜ Veteriner Fakültesinin, ilk önce Kırıkkale şehir merkezinde bulunan çift daireli Medikososyal binasında faaliyete geçirildiğini ve ilk yıl öğretimin burada sürdürüldüğünü; 1999 yılı sonunda ise KÜ Kampus alanı içerisinde yer alan binaya taşındığını bildirmiştir⁶ (Şekil 2). Veteriner Fakültesinin ilk yıllarında fiziki kapasite so-

1 Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair 2809 Sayılı Kanun ile 78 ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun. 11 Temmuz 1992 tarih ve 21281 sayılı Resmi Gazete.

2 KÜ Rehberi 2000-2001, Kırıkkale Üniversitesi 2008-2009 Faaliyet Raporu, KÜ Veteriner Fakültesi Dekanlık Arşivi.

3 Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı tarafından KÜ Rektörlüğüne gönderilen 07.05.1998 tarih ve 3451.8732 sayılı Yazı.

4 KÜ Veteriner Fakültesinin 12.10.1998 tarih ve 1 numaralı Fakülte Kurulu Kararı.

5 KÜ Veteriner Fakültesinin 26. 10. 1998 tarih ve 1 numaralı Fakülte Yönetim Kurulu Kararı.

6 KÜ Veteriner Fakültesi eski Dekanı Prof. Dr. Ertuğrul Elma ile kişisel görüşme, 26 Mart 2012.

runu nedeniyle, teorik dersler Eğitim Fakültesinde bulunan bir derslikte verilmiştir. İlk yıl, Anatomi uygulamalarında eğitim-öğretim materyali olarak daha çok plastik hayvan modelleri ve kemikler kullanılmış; uygulama dersleri için öğrenciler belirli zamanlarda Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesine götürülmüş ve kadavra üzerinde çalışmalar sağlanmıştır⁷.

Şekil 2. KÜ Veteriner Fakültesi- A Blok.

Figure 2. Veterinary Faculty of KU- Block A

Fakülte Polikliniği 2001-2002 eğitim-öğretim yılında ilk kez hizmete açılmış⁸; 2009 yılında ise Kampus alanında bulunan 10 bin m² lik kapalı alana sahip Veteriner Fakültesi Araştırma ve Uygulama Hastanesi binasının inşaatına başlanmıştır. Temmuz 2012'de Avrupa Veteriner Hekimliği Eğitim Kurumları Birliği (EA EVE) standartlarına göre inşa edilen modern özelliklere sahip yeni Hastane faaliyete geçirilmiştir^{9,10}. Klinik öğretiminin sürdürüldüğü bu binada, küçük hayvan ve büyük

hayvan türlerine göre farklı muayene odaları, operasyon salonları, hospitalizasyon ve karantina birimlerinin yanı sıra üç adet amfi, lisans eğitimi için üç adet derslik, lisansüstü eğitim için üç adet derslik, iki adet seminer salonu, bir adet bilgisayar salonu, bir adet kütüphane ve klinik laboratuvarı hizmete sokulmuştur (Şekil 3). Yeni kurulan Araştırma ve Uygulama Hastanesi binasının yanı sıra, yerleşke alanında bulunan iki ayrı binada da (A Blok ve B Blok) anabilim dallarının derslik ve laboratuvarlarına yer verilmiştir^{9,10}.

Şekil 3. KÜ Veteriner Fakültesi Araştırma ve Uygulama Hastanesi.

Figure 3. Research and Application Hospital of Veterinary Faculty of KU.

Akademik yapılanma

Fakülte faaliyete geçtikten kısa süre sonra akademik kadrosunu oluşturmaya başlamıştır. Araştırma görevlisi alım sınavı ilk olarak Veteriner Fakültesinin kuruluş yılı olan 1992'de gerçekleştirilmiş ve beş araştırma görevlisi alınmıştır¹¹. Doktora eğitimlerini yapmak üzere biri İngiltere'ye (Fizyoloji alanında) dördü ise Amerika Birleşik Devletleri'ne (ABD) (Hayvan Besleme ve Beslenme Hastalıkları,

7 KÜ Veteriner Fakültesi Anatomi Anabilim Dalı Öğretim Üyesi Prof. Dr. Dinçer Yıldız ile kişisel görüşme, 25 Ocak 2013.

8 Kırıkkale Üniversitesi 2004-2005 ve 2008-2009 Faaliyet Raporları. KÜ Veteriner Fakültesi Dekanlık Arşivi.

9 KÜ Veteriner Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Şevket Arıkan ile kişisel görüşme, 26 Mart 2012.

10 KÜ Veteriner Fakültesi Dekan Yardımcısı Doç. Dr. Naim Deniz Ayaz ile kişisel görüşme. 25 Ocak 2013.

11 Bkz. Dipnot:9.

Histoloji, Gıda Hijyeni ve Teknolojisi, Biyokimya alanlarında) gönderilen bu araştırma görevlilerinden üçü yurtdışındaki öğretimlerini tamamladıktan sonra KÜ Veteriner Fakültesindeki görevlerine dönmüşler; ikisi ise yurda dönüş yapmamışlardır^{12,13}. Kırıkkale Üniversitesi Veteriner Fakültesi 1998-1999 eğitim-öğretim yılında Temel Bilimler (Biyokimya, Morfoloji, Fizyoloji), Hastalıklar ve Klinik Bilimler (Besin Hijyeni ve Teknolojisi, Mikrobiyoloji, Farmakoloji-Toksikoloji, Patoloji, Parazitoloji, İç Hastalıkları, Doğum ve Reprodüksiyon Hastalıkları, Cerrahi), Zootekni ve Hayvan Besleme (Zootekni, Hayvan Besleme ve Beslenme Hastalıkları) olmak üzere üç bölüm ve toplam 13 anabilim dalı ve bu birimlerde aralarında Kurucu Dekanın da yer aldığı iki profesör, üç doçent, yedi yardımcı doçent olmak üzere toplam 12 öğretim üyesi ile faaliyete geçirilmiştir^{14,15}. Biyokimya AD Başkanlığına Doç. Dr. Taner Pamukçu, Morfoloji AD Başkanlığına Yrd. Doç. Dr. Dinçer Yıldız, Fizyoloji AD Başkanlığına Yrd. Doç. Dr. A. Arzu Yiğit, Besin Hijyeni ve Teknolojisi AD Başkanlığına Prof. Dr. Burhan Dinçer, Mikrobiyoloji AD Başkanlığına Prof. Dr. Ersin İstanbulluoğlu, Farmakoloji-Toksikoloji

AD Başkanlığına Doç. Dr. Taner Pamukçu, Patoloji AD Başkanlığına Doç. Dr. Nalan Kabakçı, Parazitoloji AD Başkanlığına Yrd. Doç. Dr. Meral Aydenizöz, İç Hastalıkları, Doğum ve Reprodüksiyon Hastalıkları ve Cerrahi AD Başkanlıklarına Yrd. Doç. Dr. Mehmet Gürkan, Zootekni AD Başkanlığına Doç. Dr. Ö. Hakan Muğlalı ve Hayvan Besleme ve Beslenme Hastalıkları AD Başkanlığına ise Yrd. Doç. Dr. Tülin Dikicioğlu atanmışlardır¹⁶. Birinci sınıfta ortak zorunlu dersler kapsamında okutulan Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi, Yabancı Dil ve Türk Dili dersleri ile Resim, Beden Eğitimi, Müzik gibi seçmeli dersler KÜ Rektörlüğü tarafından görevlendirilen öğretim elemanları tarafından verilmiştir¹⁷. Üniversite dışından yalnızca Veteriner Hekimliği Tarihi dersini vermek üzere Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesinden Yrd. Doç. Dr. Atilla Özgür görevlendirilmiş; diğer dersler KÜ Veteriner Fakültesi ve Fen Fakültesi öğretim üyeleri tarafından yürütülmüştür¹⁸. Anatomi dersi Yrd. Doç. Dr. Dinçer Yıldız, Medikal Biyoloji dersi Prof. Dr. İrfan Albayrak, Organik Kimya dersi Doç. Dr. Taner Pamukçu ve Medikal Fizik dersi Yrd. Doç. Dr. Şerafettin Erel tarafından verilmiştir¹⁸.

12 T.C. Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı tarafından Kırıkkale Üniversitesi Rektörlüğüne gönderilen 18 Aralık 1996 tarih ve 12711 sayılı Yazı ve KÜ Yönetim Kurulunun 29 Eylül 1993 tarih ve 33 sayılı, 1 Kasım 1993 tarih ve 37 sayılı, 11 Mayıs 1994 tarih ve 11 sayılı, 6 Kasım 1996 tarih ve 37 sayılı Kararları.

13 Şevket Arıkan, fizyoloji alanında doktora yapmak üzere İngiltere, Mehmet Başalan, Hayvan Besleme ve Beslenme Hastalıkları alanında; Siyami Karahan ise Histoloji alanında doktora yapmak üzere ABD'ye gönderilmişlerdir. Bu araştırma görevlileri yükseköğrenimlerini tamamlamalarının ardından KÜ Veteriner Fakültesindeki görevlerine başlamışlar; ABD'ye gönderilen Turgay Ergül ve Bekir Çınar ise yurda dönüş yapmamışlardır.

14 KÜ Rehberi 2000-2001 s.100, KÜ Veteriner Fakültesi Dekanlık Arşivi.

15 KÜ Veteriner Fakültesi Fakülte Kurulunun 02.03.1999 tarih ve 99/1 numaralı Kararı.

16 Bkz:Dipnot:15.

17 KÜ Veteriner Fakültesi Öğrenci İşleri Bürosu Arşivi.

18 Bkz:Dipnot:17.

Kırıkkale Üniversitesi Veteriner Fakültesinde bölüm sayısı 2010 yılında beşe çıkarılmış ve bu bölümlerin içerisinde 20 AD yer almıştır^{19,20,21}. Bu anabilim dallarında 2012-2013 eğitim-öğretim yılı itibariyle 15 profesör, 12 doçent, 15 yardımcı doçent, 16 araştırma görevlisi ve bir uzman olmak üzere toplam 59 akademik personelin görev yaptığı belirlenmiştir²².

Prof. Dr. Burhan Dinçer'in 1998-2001 yılları arasında sürdürdüğü Dekanlık görevinin ardından; 20 Mart 2001 tarihinde Hastalıklar ve Klinik Bilimler Bölümü Cerrahi AD Öğretim Üyesi Prof. Dr. Ertuğrul Elma (Şekil 4) bu göreve atanmıştır²³. Elma, on yıl süre ile dekanlık görevini yürütmüş; ardından 26 Ağustos 2010 tarihinde Temel Bilimler Bölümü Fizyoloji AD Öğretim Üyesi Prof. Dr. Şevket Arıkan (Şekil 5) Fakülte Dekanlığına atanmıştır²⁴. Arıkan, bu görevini halen sürdürmektedir.

Lisans düzeyinde eğitim-öğretim

Kırıkkale Üniversitesi Veteriner Fakültesinde, lisans düzeyinde eğitim-öğretim, 1998 yılına kadar 1993 yılında çıkarılan "Kırıkkale Üniversitesi Eğitim-Öğretim ve Sınav

Şekil 4. Fakültenin İkinci Dekanı Prof. Dr. Ertuğrul Elma.

Figure 4. The second Dean of the Faculty, Prof. Dr. Ertuğrul Elma.

Şekil 5. Fakültenin Üçüncü Dekanı Prof. Dr. Şevket Arıkan.

Figure 5. The third Dean of the Faculty, Prof. Dr. Şevket Arıkan.

19 KÜ Veteriner Fakültesi Dekanlık Arşivi.

20 KÜ Veteriner Fakültesi Fakülte Kurulunun 18.10.2010 tarih ve 05 numaralı Kararı ve KÜ Rektörlüğü tarafından Veteriner Fakültesi Dekanlığına gönderilen 24.12. 2010 tarih ve 1453 sayılı Yazı.

21 Halen faaliyetlerini sürdüren bu bölüm ve anabilim dalları şöyledir: Veteriner Hekimliği Temel Bilimler Bölümü (Anatomi AD, Biyokimya AD, Fizyoloji AD, Histoloji ve Embriyoloji AD, Veteriner Hekimliği Tarihi ve Deontoloji AD), Klinik Öncesi Bilimler Bölümü (Farmakoloji ve Toksikoloji AD, Mikrobiyoloji AD, Parazitoloji AD, Patoloji AD, Viroloji AD), Klinik Bilimler Bölümü (Cerrahi AD, Doğum ve Jinekoloji AD, Dölerme ve Suni Tohumlama, İç Hastalıkları AD), Zootečni ve Hayvan Besleme Bölümü (Biyoistatistik AD, Genetik AD, Hayvan Besleme ve Beslenme Hastalıkları AD, Hayvan Sağlığı Ekonomisi ve İşletmeciliği AD, Zootečni AD), Gıda Hijyeni ve Teknolojisi Bölümü (Gıda Hijyeni ve Teknolojisi AD).

22 Bkz.Dipnot:19.

23 KÜ Rektörlüğü tarafından Veteriner Fakültesi Dekanlığına gönderilen 20.03.2001 tarih ve 300.329.736 sayılı ve Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı tarafından KÜ Rektörlüğüne gönderilen 27.04.2001 tarih ve 06 sayılı Yazılar:

24 Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı tarafından KÜ Rektörlüğüne gönderilen 27.08.2010 tarih ve 1146 sayılı ve KÜ Rektörlüğü tarafından Veteriner Fakültesi Dekanlığına gönderilen 31.08.2010 tarih ve 3328 sayılı Yazılar:

*Yönetmeliği*²⁵ uyarınca yürütülmüştür. Sonraki yıllarda, bu konuyu düzenleyen dört yönetmelik²⁶ daha yürürlüğe konmuştur. Bugün lisans düzeyinde eğitim-öğretim, 16 Ağustos 2011 tarih ve 28027 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan *Yönetmeliğe*²⁷ göre sürdürülmektedir.

Fakültede 1998-1999 eğitim-öğretim yılında 31 öğrenci ile öğretime başlanmıştır. Bu yıldan 2013 yılına kadar 183’ü kız, 507’si

erkek olmak üzere toplam 690 öğrencinin kayıt yaptırdığı belirlenmiştir (Tablo 1). Fakültenin ilk mezunlarının verildiği 2003 yılından 2012 yılına kadar 63’ü kız 209 erkek olmak üzere toplam 272 öğrencinin mezun olduğu saptanmıştır (Tablo 1). Fakültede 2012-2013 eğitim-öğretim yılı itibariyle öğrenimini sürdüren 102’si kız, 239’u erkek olmak üzere toplam 341 öğrencinin bulunduğu görülmüştür²⁸.

Tablo 1. KÜ Veteriner Fakültesine kayıt yaptıran ve mezun olan öğrenci sayılarının yıllara göre dağılımı. (2012-2013 Eğitim-Öğretim Yılı Bahar Yarıyılına kadar)

Table 1. The number of students enrolled and graduations from the faculty of veterinary medicine of KU with a range of years. (Untill Spring Semester of 2012-2013 Academic Year)

	Kayıt Yaptıran Öğrenci Sayıları			Mezun Öğrenci Sayıları		
	Kız	Erkek	Toplam	Kız	Erkek	Toplam
1998-1999	7	24	31	-	-	-
1999-2000	4	29	33	-	-	-
2000-2001	8	24	32	-	-	-
2001-2002	3	29	32	-	-	-
2002-2003	4	26	30	2	14	16
2003-2004	6	26	32	8	29	37
2004-2005	8	25	33	6	13	19
2005-2006	4	30	34	4	18	22
2006-2007	20	33	53	4	16	20
2007-2008	14	42	56	5	29	34
2008-2009	17	41	58	7	18	25
2009-2010	14	43	57	4	25	29
2010-2011	23	40	63	11	21	32
2011-2012	29	47	76	12	26	38
2012-2013	22	48	70	-	-	-
Toplam	183	507	690	63	209	272

25 “Kırıkkale Üniversitesi Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliği”, 13. 09. 1993 tarih ve 21697 sayılı Resmî Gazete.

26 “Kırıkkale Üniversitesi Ön Lisans ve Lisans Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliği”, 22.09.1999 tarih ve 23824 sayılı Resmî Gazete, “Kırıkkale Üniversitesi Ön Lisans ve Lisans Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliği”, 21.06.2005 tarih ve 25852 sayılı Resmî Gazete. “Kırıkkale Üniversitesi Ön Lisans ve Lisans Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliği”, 16.08.2009 tarih ve 27321 sayılı Resmî Gazete, “Kırıkkale Üniversitesi Ön Lisans ve Lisans Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliği”, 16.08.2011 tarih ve 28027 sayılı Resmî Gazete.

27 Bkz.Dipnot:26.

28 Bkz.Dipnot:17.

Lisansüstü eğitim-öğretim

Daha öncede değinildiği üzere, Kırıkkale Üniversitesi Veteriner Fakültesinde 1992 yılında kadroya alınan ilk araştırma görevlileri, lisansüstü öğrenimlerini yurt dışında (İngiltere ve ABD) tamamlamışlardır²⁹. Sonraki yıllarda göreve başlayan araştırma görevlileri ise lisansüstü öğrenimlerini Kırıkkale Üniversitesi, Ankara Üniversitesi ve Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitülerinde görmüşlerdir³⁰.

Kırıkkale Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü 1992 yılında Rektörlüğe bağlı olarak kurulduktan sonra³¹, veteriner hekimliğe yönelik ilk doktora programı 2001-2002 Güz döneminde Mikrobiyoloji alanında faaliyete geçirilmiştir³². Daha sonra 2002-2003 Güz döneminde; Mikrobiyoloji Yüksek Lisans Prog-

ramı, 2006-2007 Güz döneminde; Patoloji ve Parazitoloji Doktora ve Yüksek Lisans Programları, 2006-2007 Bahar döneminde; Hayvan Besleme ve Beslenme Hastalıkları Doktora ve Yüksek Lisans Programları, 2007-2008 Güz döneminde; Fizyoloji Doktora Programı, 2007-2008 Bahar döneminde; Fizyoloji Yüksek Lisans ve Cerrahi Doktora Programları, 2011-2012 Güz döneminde Histoloji ve Embriyoloji ile İç Hastalıkları Yüksek Lisans Programları, 2012-2013 Bahar döneminde; Erciyes Üniversitesi Veteriner Fakültesi ile ortak Besin Hijyeni ve Teknolojisi, Fizyoloji ve Mikrobiyoloji Yüksek Lisans ve Doktora programları açılmıştır³³. Bu programlardan toplam 31 öğrenci mezun olduğu saptanmıştır. (Mezun öğrencilerin kız-erkek sayıları bildirilmemiştir) (Tablo 2).

Tablo 2. KÜ Sağlık Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans ve Doktora Programı Mezunları (2012-2013 Eğitim-Öğretim Yılı Bahar Yarıyılına kadar)

Table 2. Master and doctorate programmes graduations of KU Graduate School of Health Sciences (Untill Spring Semester of 2012-2013 Academic Year)

Anabilim Dalı	Doktora	Yüksek Lisans
Mikrobiyoloji	8	4
Patoloji	5	1
Parazitoloji	5	-
Fizyoloji	3	2
Cerrahi*	1	-
Hayvan Besleme ve Beslenme Hastalıkları	-	2
Histoloji ve Embriyoloji**	-	-
İç Hastalıkları**	-	-
Besin Hijyeni ve Teknolojisi	-	-
Toplam	22	9

* Yüksek Lisans Programı bulunmamaktadır.

** Doktora Programı bulunmamaktadır.

29 Bkz.Dipnot: 9.

30 Bkz.Dipnot: 19.

31 Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair 2809 Sayılı Kanun ile 78 ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun. Kanun No.3837. 11 Temmuz 1992 tarih ve 21281 sayılı Resmi Gazete.

32 KÜ Sağlık Bilimleri Enstitüsü Arşivi.

33 Bkz:Dipnot:32.

Tartışma ve Sonuç

Türkiye’de veteriner hekimliği alanında 12. Fakülte olarak kurulan ve kuruluşundan altı yıl sonra faaliyete geçirilen (7) KÜ Veteriner Fakültesinin; altyapı ve insan gücü açısından önemli eksiklere rağmen aktif hale getirildiği ileri sürülebilir. Nitekim, Fakültenin ilk yıllarındaki öğretim kadrosunun sayısal azlığı³⁴, bir öğretim üyesine birden fazla AD’nın sorumluluğunun verilmesi³⁵, eğitim-öğretimin uzun süre yetersiz kapasiteli binalarda sürdürülmeye çalışılması³⁶, polikliniğin, Fakültenin kuruluşundan on yıl sonra açılması³⁷ gibi uygulamalar, bu düşüncenin doğruluğunu kanıtlayan somut örnekler olarak kabul edilmelidir. Bu durumun, Türkiye’de 2547 Sayılı Yükseköğretim Kanununun yürürlüğe konmasından sonra veteriner hekimliği alanında yaşanan hızlı ve kontrolsüz okullaşma süreci çerçevesinde değerlendirilmesi gerekmektedir. Yüksek Öğretim Kurumu Veteriner Bilimleri Eğitim Konseyinin 26 Ekim 1990 tarihinde gerçekleştirilen toplantısında (1,3) “*Türkiye’de mevcut veteriner fakültelerinin ülkenin veteriner hekim ihtiyacını karşılayacak kapasitede olduğu, gelişmekte olan veteriner fakültelerine engel olmayacak yeterli eğitici kadro kapasitesi sağlanmadan ve yeterli alt yapıya bağlı eğitim birimleri oluşturulmadan açılacak yeni veteriner fakültelerinin niteliği düşük mezunlar vereceği ve ülkemizde yeni veteriner fakültesi açılmasında yarar görülmediği*” açıkça belirtilmiştir. Çeşitli kaynaklarda (2,9) özellikle Bursa’da 1978’de açılan Veteriner Fakültesinden sonraki bütün fakültelerin kuruluş aşamalarında veteriner hekim gereksiniminin göz önünde tutulmadığı; ilgili bakanlıkların,

meslek örgütlerinin, mevcut veteriner fakültelerinin ve DPT’nin görüşlerinin alınmadığı; bilimsel ve objektif kriterler yeterince değerlendirilmeden politik ve popülist yaklaşımlarla fakülte açma girişimlerinin sürdürüldüğü pek çok kez yinelenmiş ve bu uygulamalara bir son verilmesi istenmiştir. Bütün bu itirazlara rağmen açılan 19 veteriner fakültesinden biri olan KÜ Veteriner Fakültesi, yukarıda bahsedilen eksikleriyle birlikte hazırlıksız başladığı öğretim faaliyetlerini güç koşullar altında sürdürmüştür; zaman içerisinde kimi eksiklerini gidererek bugünkü düzeyine ulaşmıştır. KÜ Veteriner Fakültesinin kuruluşunda ve ilk yıllarında alt yapı ve insan gücü açısından önemli eksiklerinin bulunmasının³⁸ eğitim-öğretimin niteliğine nasıl yansındığını ortaya koyacak somut bir veri saptanamadığından bu konuda yorum yapmak olanaklı olmamıştır. Bununla birlikte, söz konusu eksikliklerin öğretim kadrosu ve öğrencilerine pek çok güçlük yaşatmış olduğu çıkarımını yapmanın yanlış olmayacağı düşünülmektedir.

Türkiye’de mevcut veteriner fakültelerinden 14’ü, Avrupa Veteriner Hekimliği Eğitim Kurumları Birliğine (EAEVE) üye olmuş ve 11’i akreditasyon sürecini başlatmıştır³⁹. KÜ Veteriner Fakültesinin EAEVE’ye üyelik başvurusu halen yapmamasının ve akreditasyon sürecine dahil olmamasının gerekçeleri bilinmemekte; dolayısıyla bu durumun bir tercih mi yoksa koşullardan kaynaklanan bir zorunluluk mu olduğu söylenememektedir. Ancak, Fakültenin kuruluşundan kısa bir süre sonra kadroya alınan araştırma görevlilerinin yurt dışına gönderilmeleri⁴⁰, Fakültenin bölüm sayısının akreditasyon kriterlerine uygun olarak beşe çıkartılması⁴¹, ayrıca EAEVE standartlarına uygun modern özelliklere sahip bir hasta-

34 Bkz.Dipnot:14.

35 Bkz.Dipnot:15.

36 Bkz.Dipnot:7.

37 Bkz.Dipnot:8,9.

38 Bkz.Dipnot:7.

39 Akreditasyon Dosyası, Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi, Veteriner Hekimliği Tarihi ve Deontoloji Anabilim Dalı Arşivi.

40 Bkz.Dipnot:9,10.

41 Bkz.Dipnot:19,20.

ne binasının inşa edilmesi⁴² gibi örnekler; KÜ Veteriner Fakültesinin uluslararasılaşma çabalarını göstermekte ve gelecekte akreditasyon sürecine adım atılabileceği yönünde bir beklenti oluşturmaktadır.

KÜ Veteriner Fakültesine 1998-2013 yılları arasında kayıt yaptıran öğrenciler içerisinde kız öğrenci sayısının düzensiz olsa da tedrici bir artış göstermesinin (Tablo 1) Başağaç ve arkadaşları tarafından (8) ortaya konduğu üzere Türkiye’de veteriner hekimliği eğitim-öğretiminde kız öğrenci sayısında son yıllarda yaşanan genel artış ile uyum sağladığı görülmektedir. Büyük şehirlerde bulunan veteriner fakültelerinde kız öğrenci sayısının; taşrada yer alan veteriner fakültelerinden daha fazla olmasının gerekçelerinin de tartışıldığı bu çalışmada (8) KÜ Veteriner Fakültesi, taşradaki veteriner fakülteleri içerisinde değerlendirilmiştir.

KÜ Veteriner Fakültesinde lisansüstü eğitim-öğretimin sınırlı sayıda anabilim dalı (Mikrobiyoloji, Patoloji, Parazitoloji, Hayvan Besleme ve Beslenme Hastalıkları, Fizyoloji, Cerrahi, Histoloji ve Besin Hijyeni ve Teknolojisi Anabilim Dalları tarafından yürütülmesinin⁴³ bu programları açma koşullarının; yalnızca adı geçen anabilim dalları tarafından sağlanmasından kaynaklandığı düşünülmektedir. Nitekim, anabilim dalları akademik personel sayılarının (4) bu tahmini destekler nitelikte olduğu görülmektedir.

Sonuç olarak, yeterli bir donanımına sahip olmaksızın 1992’de kuruluş kararı alınan ve 1998’de öğretime başlayan, KÜ Veteriner Fakültesi, kuruluşundaki alt yapı ve insan gücü eksikliğinden kaynaklanan tüm zor şartlara rağmen eğitim-öğretim, araştırma ve uygulama faaliyetlerinde belirgin bir gelişme göstererek bugünkü düzeyine ulaşmıştır. Sayıları 59’a ulaşan öğretim kadrosu ile 2012 yılına kadar toplam 272 veteriner hekim yetiştirmiş, lisansüstü programlarından toplam 31 mezun

vermiş, araştırma ve uygulama faaliyetleri ve hayvan hastanesi ile bölge hayvancılığına hizmet sunmuştur. Bu çalışmada, ulaşılabilen veriler ışığında KÜ Veteriner Fakültesinin tarihsel gelişimine ilişkin genel bir tablo çizilmeye çalışılmıştır. Bu tablo; diğer veteriner fakültelerinin verileri ile birlikte değerlendirildiğinde, KÜ Veteriner Fakültesinin, Türk veteriner hekimliği eğitim-öğretimindeki yeri ve rolü açıkça ortaya konmuş olacaktır.

Teşekkür

Bu çalışmanın ilk elden kaynaklarının sağlanmasında önemli destekleri olan Kırıkkale Üniversitesi Veteriner Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Şevket Arıkan’a, öğretim üyeleri Prof. Dr. Ertuğrul Elma, Prof. Dr. Dinçer Yıldız’a, verilerin toplanmasında yakın ilgi ve yardımlarını gördüğümüz Veteriner Fakültesi Dekan Yardımcısı Doç. Dr. Naim Deniz Ayaz’a ve makalenin yazım sürecinde yardımlarını bizden esirgemeyen hocamız Doç. Dr. R. Tamay Başağaç Gül’e teşekkür ederiz.

Kaynaklar

1. **Anonim** (1998): I. Türk Veteriner Hekimliği Kurultayı Eğitim-Öğretim ve Araştırma Komisyonu Sonuç Raporları. s.1-22, 21-22 Mayıs 1998, Ankara.
2. **Anonim** (2010): 3. Türk Veteriner Hekimliği Kurultayı, Eğitim-Öğretim ve Araştırma Komisyonu Sonuç Raporları. s.19-26, 23-25 Nisan 2010, Ankara.
3. **Anonim** (2011): *Stratejik Meslek Veteriner Hekimlik. 2011 Dünya Veteriner Hekimliği Yılı. Türk Veteriner Hekimleri Birliği Tanıtım Broşürü*. Erişim: [http://www.tvhb.org.tr/stratejik-meslek-veteriner-hekimlik/] Erişim Tarihi: 14 Kasım 2012.

42 Bkz.Dipnot:9.10.

43 Bkz.Dipnot:32.

4. **Anonim (2013):** [http://veteriner.kku.edu.tr/akademikper.php] Erişim Tarihi: 25 Şubat 2013.

5. **Erk N, Dinçer F (1970):** *Türkiye’de Veteriner Hekimlik Öğretimi ve Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi Tarihi*. Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi Yayınları: 259, Ankara Üniversitesi Basımevi, Ankara.

6. **Başagaç Gül RT (2004):** *Türkiye’de İki Dünya Savaşı Arası Dönemde Veteriner Hekimliği Hizmetleri ve Hayvancılık Politikaları Üzerine Araştırmalar*. OTAM (15): 227-255.

7. **Başagaç Gül RT (2012):** *The Place Role and Importance of the Departments of Veterinary History & Deontology in Turkish Veterinary Education*. In: Some Essays on Veterinary History, R. Tamay Başagaç Gül (Ed.), Ankara University Press, Ankara, s. 89-101.

8. **Başagaç Gül RT, Özkul T, Akçay A, Özen A (2012):** *Historical Profile of Gender In Turkish Veterinary Education*. J.Vet.Med. Educ, **35** (2), 305-309.

9. **Dinçer F (1999):** *Türkiye Cumhuriyeti’nin 75. Yılında Veteriner Hekimliğinin Bilimsel Bilançosu*. Türkiye Cumhuriyeti’nin 75. Yılında Bilim “Bilanço: 1923-1998” Ulusal Toplantısı, I. Kitap, I. Cilt, TÜBİTAK Matbaası, s. 335-368, Ankara.

10. **Özen R, Özen A (2006):** *Veterinary education in Turkey*. J Vet Med Educ, **33**(2),187-196.

11. **Subhi Edhem (1918):** Nevsal-i Baytari. Agop Matasyon Matbaası, İstanbul.

Geliş Tarihi: 10.07.2013 /Kabul Tarihi: 03.03.2014

Yazışma Adresi:

Arş. Gör. Nigar YERLİKAYA

Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi Veteriner Hekimliği Tarihi ve Deontoloji AD, 06110/Ankara.

e-posta: nyerlikaya@ankara.edu.tr